

Ikt. sz.: KUB-41/12-2/2021.
KUB-7/2021. sz. ülés
(KUB-59/2018-2022. sz. ülés)

J e g y z ő k ö n y v

az Országgyűlés **Külügyi bizottságának**
2021. május 12-én, szerdán, 10 óra 10 perckor
az Országház Delegációs termében (főemelet 40.)
megtartott üléséről

Tartalomjegyzék

<i>Az ülés megnyitása, a határozatképesség megállapítása, a napirend elfogadása</i>	5
<i>Tájékoztató a brit átfogó kül-, biztonság-, védelmi és nemzetközi fejlesztéspolitikai felülvizsgálatról készített és publikált jelentésről, valamint a magyar-brit kétoldalú kapcsolatok jövőjéről</i>	5
<i>Az elnök bevezetője</i>	5
<i>Őexc. Paul Fox tájékoztatója</i>	6
<i>Dr. Sztáray Péter András hozzászólása</i>	9
<i>Ugrósdy Márton hozzászólása</i>	13
<i>Kérdések</i>	16
<i>Őexc. Paul Fox válaszai</i>	19
<i>Őexc. Paul Fox kiegészítő válasza</i>	22
<i>Dr. Sztáray Péter András válaszai</i>	22
<i>Ugrósdy Márton válaszai</i>	23
<i>Az Európa Tanács Miniszteri Bizottságának 2021. évi magyar elnökségéről szóló P/... számú politikai nyilatkozatra vonatkozó javaslat (Döntés bizottsági önálló indítvány benyújtásáról)</i>	23
<i>Határozathozatal</i>	24
<i>Elnöki tájékoztató a V4-B3 országok parlamenti KÜB-elnökeinek leveléről a Három Tenger Kezdeményezés témájában az amerikai törvényhozás (Kongresszus) Képviselőháza és Szenátusa külügyi bizottsági elnökei és rangidős tagjai részére</i>	24
<i>Dr. Sztáray Péter András kiegészítése</i>	24
<i>Egyebek</i>	25
<i>Az ülés berekesztése</i>	25

Napirendi javaslat

1. Tájékoztató a brit átfogó kül-, biztonság-, védelmi és nemzetközi fejlesztéspolitikai felülvizsgálatról készített és publikált jelentésről, valamint a magyar-brit kétoldalú kapcsolatok jövőjéről
Előterjesztők: Óexc. Paul Fox, az Egyesült Királyság magyarországi nagykövete
Dr. Sztáray Péter András, a Külgazdasági és Külügyminisztérium államtitkára
Ugrósdy Márton, a Külügyi és Külgazdasági Intézet igazgatója
2. Az Európa Tanács Miniszteri Bizottságának 2021. évi magyar elnökségéről szóló politikai nyilatkozatra vonatkozó javaslat (P/... szám)
(Döntés bizottsági önálló indítvány benyújtásáról)
3. Elnöki tájékoztató a V4-B3 országok parlamenti KÜB-elnökeinek leveléről a Három Tenger Kezdeményezés témájában az amerikai törvényhozás (Kongresszus) Képviselőháza és Szenátusa külügyi bizottsági elnökei és rangidős tagjai részére
4. Egyebek

Az ülés résztvevői

A bizottság részéről

Megjelent

Elnököl: Németh Zsolt (Fidesz), a bizottság elnöke

Csenger-Zalán Zsolt (Fidesz), a bizottság alelnöke

Juhász Hajnalka (KDNP), a bizottság alelnöke

Mesterházy Attila (MSZP), a bizottság alelnöke

Bartos Mónika (Fidesz)

Dr. Zsigmond Barna Pál (Fidesz)

Nacsa Lőrinc (KDNP)

Dr. Brenner Koloman (Jobbik)

Dudás Róbert (Jobbik)

Nacsa Lőrinc (KDNP)

Dr. Gurmai Zita (MSZP)

Molnár Gyula (MSZP)

Helyettesítési megbízást adott

Balla Mihály (Fidesz) Csenger-Zalán Zsoltnak (Fidesz)

A bizottság titkársága részéről

Dr. Fürjes Róbert bizottsági főmunkatárs

Dr. Dobos Evelin bizottsági munkatárs

Meghívottak

Hozzászólók

Őexc. Paul Fox, az Egyesült Királyság magyarországi nagykövete

Dr. Sztáray Péter András államtitkár (Külgazdasági és
Külügyminiszterium)

Ugrósdy Márton, a Külügyi és Külgazdasági Intézet igazgatója

(Az ülés kezdetének időpontja: 10 óra 10 perc)

Az ülés megnyitása, a határozatképeség megállapítása, a napirend elfogadása

NÉMETH ZSOLT (Fidesz), a bizottság elnöke, a továbbiakban ELNÖK: Tisztelt Bizottság! Jó reggelt kívánok, megkezdjük a munkánkat. Balla Mihály alelnök urat Csenger-Zalán Zsolt alelnök úr helyettesíti. Megállapítom a határozatképeségünket. A napirendet megküldtem.

Három fontos napirendi pontunk is van ma. Van-e a napirenddel kapcsolatban bárkinek kérdése? *(Senki sem jelentkezik.)* Amennyiben nincsen, fölteszem szavazásra. Ki támogatja a napirendet? *(Szavazás.)* Egyhangú. Köszönöm szépen.

Tájékoztató a brit átfogó kül-, biztonság-, védelmi és nemzetközi fejlesztéspolitikai felülvizsgálatról készített és publikált jelentésről, valamint a magyar-brit kétoldalú kapcsolatok jövőjéről

Az elnök bevezetője

Első napirendi pontunk tájékoztató a brit átfogó kül-, biztonság-, védelmi és nemzetközi fejlesztéspolitikai felülvizsgálatról készített jelentésről, valamint a magyar-brit kétoldalú kapcsolatok jövőjéről.

Szeretném köszönteneni Őexc. Paul Fox nagykövet urat, az Egyesült Királyság magyarországi nagykövetét, Sztáray Péter államtitkár urat és Ugródsy Mártont, a Külügyi Intézet igazgatóját.

Nagyon sok aktualitása van ennek a napirendi pontnak. Mindenekelőtt az, hogy szemmel láthatóan a brexit után elkészült egy rendkívül izgalmas jelentés, amelynek az elolvasását minden képviselőtársam számára melegen ajánlom. Nagyon tartalmas, izgalmas, az egész világot átfogó elemzéssel van dolgunk.

Erre az új helyzetre, Nagy-Britannia kiválására az Európai Unióból, fontos válasz született, de fontos aktualitását adja a mai ülésünknek az is, hogy Nagy-Britannia is nagyon szépen halad a Covid utáni helyzet kezelésével. Gyakorlatilag a legkomolyabb eredményeket tudják nemzetközi viszonylatban felmutatni az oltások terén is, és már a problémák, amelyekkel Nagy-Britannia foglalkozik, nagyon sok tekintetben a gazdaság újraindítása miatt is rendkívül hasonlóak azokhoz a problémákhoz - más nagyságrendben, más mértékben, méretben -, mint amivel mi szembesülünk.

És különösen nagy és egyedi aktualitást ad a mai ülésünknek, hogy a választási csütörtök után vagyunk, amikor is Nagy-Britanniában nagyon fontos választásokra került sor az elmúlt héten, amikor is nemcsak a helyi, hanem a regionális választások, tehát mondjuk úgy, hogy járási, megyei választások is, illetőleg Walesben és Skóciában tartományi választásokra is sor került, amelyek nagyon jól tükrözik a Londonban... - Londont ne felejtjük el, pedig, ugye, új főpolgármester-választásra is sor került -, komoly politikai jelzés volt a jelenlegi brit közvélemény állapotáról.

És nyilvánvalóan nem függetleníthető a mai beszélgetésünk ettől sem, hogy merre megy Nagy-Britannia, hogyan áll a brexit utáni helyzetben a brit közvélemény, és mit várhat ebben az új helyzetben a mi régióink, mert végül is ez a negyedik aktualitás, hogy Magyarország hamarosan átveszi nemcsak az ET, hanem a V4-elnökséget is; és szemmel láthatóan Nagy-Britanniának fontos a V4-ek, fontos a régióink, és nekünk is fontos Nagy-Britannia. És talán most van a legjobb pillanat arra, hogy megvizsgáljuk, hogy milyen lehetőségek állnak a régióink és Nagy-Britannia kapcsolatában.

Tehát először nagykövet úrnak adnám meg a szót, azt követően államtitkár úrnak, illetve igazgató úrnak. Köszönjük szépen, hogy elfogadta a meghívásunkat. Parancsoljon, öné a szó.

Őexc. Paul Fox tájékoztatója

ŐEXC. PAUL FOX, az Egyesült Királyság magyarországi nagykövete (*Hozzászólását magyar nyelven kezdi:*) Köszönöm szépen. Tisztelt Elnök Úr! Engedje meg, hogy először is megköszönjem önnek ezt a megtisztelő meghívást. Köszöntöm továbbá a bizottság tagjait, valamint a jelen lévő képviselőket, a kormányzat és a sajtó képviselőit.

Megtiszteltetés számomra, hogy tájékoztathatom a bizottságot az Egyesült Királyság új hosszú távú kül- és biztonságpolitikai stratégiájáról, az úgynevezett Integrated Review-ról, valamint a kapcsolataink alakulását érintő, legfontosabb kérdésekről. Kérem, engedje meg, hogy angolul folytassam. (*Nagy taps.*)

ELNÖK: Folytassa csak, folytassa csak magyarul!

ŐEXC. PAUL FOX, az Egyesült Királyság magyarországi nagykövete (*Hozzászólását angol nyelven, szinkrontolmácsolás mellett folytatja*): Csak azért, hogy csökkentsük a veszteségeket, ha most éppen nyelésben vagyok. Nagyon szépen köszönöm, hölgyeim és uraim.

A tavalyi éven a brit kormány egy rendkívül ambiciózus kezdeményezést indított el, integrált felülvizsgálat címmel. Ennek a szándéka az volt, hogy egy jövőképet vázoljon föl egy modern védelmi-, biztonsági, kül- és fejlesztéspolitikára a XXI. századra. Egy évnyi munkát követően az integrált felülvizsgálatot márciusban publikálták.

Ebben az Egyesült Királyság nemzetközi stratégiája szerepel az elkövetkezendő évtizedre és azon túl. Az integrált felülvizsgálat következtetése és a mai állításom az, hogy az Egyesült Királyságnak központi szerepet kell vállalnia a világ színpadán, mint egy független, szuverén állam, a nyugati szövetség vezető tagja, egy megbízható tagja az indo-csendes-óceáni térségnek, és egyáltalán a világban a jóért kiálló erőként, amely nyitott a nyílt társadalmak és a nyílt gazdaságok felé.

Természetesen nagyon időszerű volt a felülvizsgálat, a világ nagyon sokat változott az elmúlt években, és adaptálódniunk kell az új realitásokhoz. Az egyik ilyen változás az Egyesült Királyság kilépése az Európai Unióból. Ez egyedi lehetőséget ad nekünk arra, hogy újra megfontoljuk a bel- és külpolitikánk sok-sok aspektusát, építsünk a meglévő barátságokra, de kiszélesítsük a látókörünket.

A szabály alapú nemzetközi rendszer a hidegháborút követően változóban van. Ezért meg kell változnunk a megközelítésben is. Sokkal széttöredezetebb, sokkal jelentősebb a versengés egyes államok között érdekek, értékek mentén. A védelmi status quo már nem elegendő.

Lesznek folytatólagos dolgok: az Egyesült Államok változatlanul a legfontosabb partnerünk és szövetségesünk, a NATO változatlanul központi lesz a biztonságunk szempontjából. Változatlanul elkötelezettek leszünk az emberi jogok iránt, de lesznek elmozdulások. A nemzetközi rend alakítása az egyik ilyen. A klíma és a biodiverzitás, a befektetés a tudományba és technológiába elsődleges prioritásunk lesz. Mélyebb elköteleződést fogunk mutatni az indo-csendes-óceáni térség felé, támogatva a közös jólétet és regionális stabilitást.

Kína képviseli jelenleg a legnagyobb rendszerszintű kihívást. Ehhez alkalmazkodniunk kell, miközben megvédjük a nemzetbiztonságunkat, pozitív gazdasági kapcsolatokat kell fenntartanunk. Az Egyesült Királyság ebben a

felülvizsgálatban felismerte, hogy határozottabb, dinamikus megközelítésre van szükség, amely képes alkalmazkodni a versengőbb és alakulóbb, fluidabb nemzetközi környezethez.

Meg kell erősítenünk a nemzetközi architektúra egyes részeit, és úgy kell alakítanunk a jövő nemzetközi rendjét, hogy együttműködünk a régi szövetségesekkel és új partnerekkel. Ebben a változó nemzetközi környezetben a közepes méretű hatalmak - mint az Egyesült Királyság - szerepe valószínűleg nőni fog. Felmerül akkor a kérdés, hogy az Egyesült Királyság hogyan fog tudni hozzájárulni, és alakítani a változó nemzetközi színpad megváltoztatásához.

Kezdem Európával! Kilépve az Európai Unióból, az Egyesült Királyság új fejezetet kezdett a történelmében. Nyitottak leszünk a világra. Globális, baráti partneri hálót tartunk fenn, keressük a lehetőségét újabb és mélyebb kapcsolatoknak. De továbbra is a vezető európai szövetségesek maradunk a NATO-ban, elősegítve a szövetség életét, együttműködve szövetségesekkel, mint Magyarország, befektetve a kollektív védelembe.

Oroszország továbbra is a legközvetlenebb fenyegetést jelenti az Egyesült Királyságra és Európára a destruktív, megosztó és agresszív megközelítésével. Ez ellen fel kell lépünk, és tennünk kell. Az EU-ból való kilépésünk azt jelenti, hogy alkalmunk nyílik arra, hogy más gazdasági-politikai utat járjunk, ha az érdekünk azt szolgálja, és hogy határozott, megkülönböztetett megközelítést alkalmazzunk a külpolitikában.

Együttműködünk az EU-val továbbra is, ha az érdekeink egybeesnek: ha például támogatni kell az európai kontinens stabilitását, biztonságát, vagy együtt kell működni éghajlati cselekvés, klímacselekvés és biodiverzitás szintjén.

Robusztusabb szerepet vállalunk abban, hogy alakítsuk és támogassuk a nyitott társadalmakat, nyitott gazdaságokat világszerte. A történelem azt mutatta, hogy a demokratikus társadalmak a legerőteljesebb szószólói egy nyitott és reziliens nemzetközi rendnek, amelyben a globális intézmények védik az emberi jogokat, kezelik a nagyhatalmak közötti feszültségeket, kezelik a konfliktust és instabilitást, és jólétet teremtenek a kereskedelem és befektetés által.

A közös értékek alapvetően fontosak a nemzeti identitásunk, a demokráciánk és az életmódunk szempontjából.

Együtt fogunk működni szövetségesekkel, hasonlóan gondolkozó partnerekkel és a civil társadalommal, hogy megvédjük a demokratikus értékeket, az emberi jogokat, hogy elősegítsük a hatékony, transzparens kormányzást és a jogállamiságot. Hogy megvédjük a vallások szabadságát és a média szabadságát. Ez fogja alakítani a G7- napirendünket.

Globális úttörői szeretnénk lenni a méltányos és szabad kereskedelemnek. Biztosítjuk, hogy a gazdaságunk nyitott maradjon a kereskedelem, a tőke, az adat, az innováció és a gondolatok áramlása előtt. Dolgozunk, hogy felszámoljuk a korrupciót, a manipulációt, a szellemi tulajdonunk kihasználását vagy ellopását. Szeretnénk, ha a nyitott gazdaságok és a szabad kereskedelem segítené a világot visszatérni a Covid-19 után erősebben, zöldebben az éghajlatváltozás elleni harcban.

Egy ilyen ambiciózus jövőképet nem lehet megvalósítani egy kifelé tekintő, globális megközelítés nélkül. A globális Nagy-Britannia egy ilyen megközelítés. A világgal együttműködik, de a brit emberek érdekeit szolgálja.

A legfontosabb pillérei az, hogy megtartsa az Egyesült Királyságot mint nyílt társadalom, nyílt gazdaság, határozottabb álláspontot képviseljen biztonságban és elrettentésben, megvédje a nyitottságot, demokráciát és emberi jogokat, és egyre elhatározottabb legyen a multilaterális megoldások iránt az olyan kihívások kapcsán mint az éghajlatváltozás vagy a globális egészségvédelem.

Ha azonban 2030-ig akarunk sikeresen adaptálódni a geopolitikai és geogazdasági elmozdulásokhoz, a rendszerszintű versengéshez, a gyors technológiai változáshoz és a transznacionális kihívásokhoz, gyorsabban kell cselekednünk. Hosszú távú kitekintésre van szükségünk.

Ehhez, hogy egy erősebb, jobb létben élő országot teremtsünk meg, amely adaptálódik a változó világhoz, ehhez hoztuk létre a stratégiai kereteket, keretrendszert, amely gyakorlatilag egyféle sorvezető a jövőbeni döntéshozóknak.

A négy átfogó és egymást kölcsönösen megerősítő célkitűzés egyrészt a stratégiai előny fenntartása a tudomány, technológia által, másodsor, alakítani a nemzetközi rendet a jövőben, harmadszor, erősíteni a biztonságot és védelmet otthon és külföldön azáltal, hogy kezeljük a biztonságot érintő kihívásokat a fizikai világban és online is. Online, ez benne van egyébként a közelmúltbeli védelmi felülvizsgálatban. Negyedszer, rezilienciát erősíteni otthon és külföldön azáltal, hogy képesek vagyunk számítani, megakadályozni, felkészülni, reagálni vagy visszatérni a kockázatok esetén.

Természetesen az ambíciószintünk a világ jelenlegi helyének a komoly elemzéséből ered és a mi helyzetünkből. Abból, hogy milyen lehetőségek és kihívások vannak és abból a szándékunkból, hogy teljes szerepet játsszunk. Természetesen, mint bármely ilyen esetben, határozott vélemények születtek erre a felülvizsgálatra, beleértve Magyarországot is.

Hadd foglalkozzak ezzel! Akik kételkednek Nagy-Britannia elhatározottságában, hogy ezt megvalósítsa, azokat hadd emlékeztessem Dominic Raab külügyminiszter mondataira, aki azt mondta, hogy az Egyesült Királyság a világ lakosságának 1 százalékát birtokolja az ötödik legnagyobb gazdasággal, a világ 30 legjobb egyeteméből hat nálunk van. Több Nobel-díjasunk van, mint bárkinek az Egyesült Államokon kívül, állandó tagjai vagyunk az ENSZ BT-nek, és többet költünk bármely NATO-tagországnál védelemre. Mienk a negyedik legnagyobb diplomáciai hálózat a világon, a második legbőkezűbb segély-költségvetésünk a G7-ek között, és mienk a világ nyelve, mi beszéljük a világ nyelvét, amit önök is beszélnek.

Idén a G7-elnökségünk és a COP26 Glasgow-i szervezése is a brit vezető szerepet hivatott erősíteni. Mit jelent ez a magyar-brit kapcsolatok szempontjából? Ahogy mondtam is: készen állunk, és szívesen, nemcsak fenntartjuk, hanem erősítjük a kül- és biztonságpolitikánkat minden európai állammal, beleértve Magyarországot természetesen. Idén, úgy gondolom, hogy különleges lehetőségeink lesznek erre, akár a magyar viseigrádi V4-elnökség vagy pedig az Európa tanácsi elnökség szempontjából.

A nagykövetségem elindított egy új ambíciózus, három pilléren nyugvó tervet, amelynek célja erősíteni a kétoldalú kapcsolatokat. Az első pillér a védelem és biztonság, amelyben több közös érdekünk is van. Természetesen szorosan együttműködünk a bilaterális párbeszéd- és együttműködés-elmélyítésben, dolgozunk a kiberbiztonságon, a regionális biztonság erősítésén, katonai hadgyakorlatokon, még több tudásmegosztáson, oktatáson és stratégiai partnerségeken.

A második feladat a jólét: Magyarország és az Egyesült Királyság szoros kereskedelmi és befektetési partnerek. Több terméket, több árut importálunk egy tízmilliós Magyarországból, mint Brazíliából, ahol 200 millió ember van. A kereskedelmi kapcsolatok változatlanul erősek a két ország között, és mi most Magyarország legnagyobb nem EU-s kereskedelmi partnere vagyunk: a kétoldalú kereskedelmi forgalom 5,7 milliárd euró volt 2018-ban, 825 brit cég foglalkoztat Magyarországon 54 ezer embert. Ezzel Nagy-Britannia a negyedik legnagyobb foglalkoztató Magyarországon. Folyamatban lévő projektek és tervek vannak a jövőbeni együttműködésre energia, autóipar, dekarbonizáció, a hidrogéngazdaság, mesterséges intelligencia, okosvárosok, tiszta növekedés és e-mobilitás terén.

A harmadik és szerintem a legfontosabb terület az állampolgáraink szempontjából a polgárok közötti kapcsolatok. Egyre növekvő kapcsolataink vannak minden szinten. Nemcsak a miniszterek és a fővárosok közötti kapcsolat, hanem teljes spektrumban egyének, vállalkozások, egyetemek és civil társadalom között.

Most már az Egyesült Királyságban lakik a legnagyobb Magyarországon született lakosság a Kárpát-medencén kívül, és a pandémiát megelőzően mi voltunk a legnagyobb forrása a Budapestre érkező turizmusnak.

Egyre növekvő együttműködés van a tudomány és innováció, az oktatás területén. Az elkövetkezendő időben megtörténő kétoldalú kapcsolatok segítenek az országoknak megerősíteni ezt az együttműködést. Nagy örömmel jelentem be, hogy a brit Külügyminisztérium európai szomszédságért és Amerikáért felelős államtitkára, Wendy Morton Budapestre érkezik jövő héten, miközben Dominic Raab a külügyminiszterünk is kifejezte azon szándékát, hogy Magyarországra látogasson. Én és a nagykövetségem változatlanul elkötelezettek vagyunk annak biztosítására, hogy a kapcsolat az Egyesült Királyság és Magyarország között folyamatosan erősödjön.

Az elmélyült kétoldalú és V4-együttműködés, a koordináltabb kül- és biztonságpolitikai kérdések, még több kereskedelem, még több befektetés és még több emberi kapcsolat, emberek közötti kapcsolatok által, ez a mi nemzeti érdekünk, de úgy gondolom, Magyarországé is.

Nagyon szépen köszönöm a figyelmüket, és várom a kérdéseiket. Köszönöm szépen. (*Taps.*)

ELNÖK: Sztáray Péter államtitkár úr!

Dr. Sztáray Péter András hozzászólása

DR. SZTÁRAY PÉTER ANDRÁS államtitkár (Külgazdasági és Külügyminisztérium): Elnök úr, köszönöm szépen. Tisztelettel köszöntöm a bizottság vezetőségét, alelnökeit, alelnök asszonyát, tagjait, különös tisztelettel Fox nagykövet urat, aki ismét bebizonyította, hogy a brit diplomáciának komoly hagyományai vannak a magyar nyelv fejlesztése terén. Gratulálunk ehhez.

Köszönöm azokat a pozitív szavakat nagykövet úr részéről, amelyek a kétoldalú kapcsolatok állapotát, illetve perspektíváit is jellemezték. Most egy pár szót mondanék a külpolitikai stratégiai felülvizsgálatról, és utána értékelném azt, hogy a kapcsolatok hogy állnak és a brexit utáni helyzet milyen újdonságokat hoz ebben a kapcsolatrendszerben.

Ugye, március 16-án jelent meg az integrált felülvizsgálati dokumentum, és ez egy páréves munka eredménye, láthatóan egy nagyon mélyreható tanulmányozás, kutatás előzte meg a végső produktumot. Ajánlom mindenkinek a figyelmébe, mert nagyon érdekes dokumentum. A '16-os brexit-szavazás után egyértelművé vált, az akkori külügyminiszter, Boris Johnson - ma miniszterelnök - indította el ezt a folyamatot annak érdekében, hogy újraértelmezze Nagy-Britannia helyét az Európai Unióból történt kilépést követő időszakban.

A szöveg alapján azt hiszem, mindannyiunk számára világos, hogy ez egy indokolt folyamat volt, ugyanis az EU-ból való kilépés számos területen teljesen új helyzetet eredményez Nagy-Britannia számára, amiben újraértelmezett célok jelennek meg, és azt gondolom, hogy az ehhez rendelt eszközök is újraértelmezetten kell hogy megjelenjenek.

Ez átsüt a dokumentumon, és magyar szempontból nagyon érdekes az, hogy a nemzeti érdek előtérbe helyezése, a szuverenitás előtérbe helyezése és a saját képességekből kiinduló kezdeményezőképeség áthatja ezt az új megközelítést. Ilyen

értelemben sok közösséget látok, sok hasonlóságot látok a stratégia filozófiai megközelítése és a magyar kül- és biztonságpolitika filozófiai megközelítése között.

Ehhez nyilván régi és új partnerekre is szükség van. Azt nagyon pozitívan értékeljük, hogy Nagy-Britannia nem fordul el Európától, hiszen európai ország, csak az Unióból lépett ki. És erre nagyon nagy szükségünk van, mert hagyományosan is azt gondoljuk, hogy Nagy-Britanniának nagyon fontos pragmatikus, józan hangja volt Európában.

A jövőben ha nem is az EU intézményi keretein belül, de azon kívül arra számítunk, hogy London hallatni fogja a hangját a fontos európai kérdésekben, és itt számítunk a szoros együttműködésre.

Ha három szóval tudnám jellemezni ezt a stratégiát, egyrészt a szuverenitást említeném meg, másrészt a biztonságot, harmadrészt pedig a gazdasági elemet. Tehát erre a három pillérre épül, és nyilván egy átalakuló geopolitikai, geogazdasági helyzetben illeszti hozzá a brit érdekeket és célokat ezekhez a pillérekhez.

Azt gondolom, hogy mindezek megvalósítására van is esélye Nagy-Britanniának - ha lehetek ilyen szerénytelen, hogy így értékeljem Nagy-Britannia képességeit -, de valóban, a nagykövet úr által elmondottak is alátámasztják, amit én is szerettem volna megemlíteni. Tehát az ötödik legnagyobb gazdaság a világon Nagy-Britanniáé, és az ötödik legnagyobb katonai-védelmi költségvetés is Nagy-Britanniáé, ami valóban a NATO-ban is egy meghatározó szerepet biztosít, hiszen ott az Egyesült Államok után ők a másodikok, azt hiszem, hogy 2,2-es GDP-arányos védelmi költségvetéssel rendelkeznek. Reméljük, hogy Magyarország is a belátható jövőben legalábbis a 2 százalékot el fogja érni, és fölzárkózunk ehhez a szinthez.

Földrajzilag, azt hiszem, nagyon fontos, hogy Nagy-Britannia nyit, tehát az európai kapcsolatrendszeren túl globális igénnyel lép föl, és itt az indiai-csendes-óceáni térség az, ami nagyon komoly hangsúlyt kap. Illetve Kína elhangzott nagykövet úr részéről is kettős megközelítésben: egyrészt mint vetélytárs, másrészt mint egy olyan ország, amellyel nagyon szoros gazdasági kapcsolatokat kell kialakítani, és azt gondolom, hogy ez a második szempont megint olyan, ami számunkra is fontos elem.

Az afrikai, közel-keleti, dél-amerikai térséggel kapcsolatos megjegyzésekbe most nem mennék bele. Magyar szempontból azért azt megjegyzem, hogy egy elemet hiányoltunk, és egy kicsit meg is lepödtünk; tehát a Nyugat-Balkán nem jelenik meg a stratégiában.

Számomra személyesen is azért meglepő ez, mert már majdnem 30 éve, mióta ezen a területen dolgozom, mindig is szoros kapcsolatban álltunk a britekkel nyugat-balkáni kérdésekben, különösen a NATO-csatlakozásunk utáni időszakról kezdve akár a missziókban való részvétel kapcsán, akár a Balkán mint geopolitikai entitás hasonló megközelítése miatt a britekkel a magyarok mindig nagyon hasonló vagy azonos állásponton voltak konkrét ügyekben.

És emiatt bátorítanám azt - nagykövet urat is, illetve rajta keresztül a brit külpolitika alakítóit, hogy ne csak a tartalmi együttműködésben, hanem a narratíva szintjén is helyezzenek hangsúlyt a Nyugat-Balkánra. Nemcsak azért, mert Magyarországnak ez fontos, hanem azért, mert úgy látjuk, hogy a térség stabilitása és biztonsága kisugárzik az egész euroatlanti térség stabilitására és biztonságára.

Ilyen értelemben tehát ez egy brit és egy magyar érdek, hogy a Nyugat-Balkánon béke legyen, és a Nyugat-Balkán országai - amennyire csak tudjuk, amennyire gyorsan csak tudnak - integrálódjanak a legfontosabb euroatlanti integrációs szervezetekbe. Itt számítunk a britek további támogatására, illetve arra, hogy ez meg fog jelenni a politikai közbeszéd szintjén is.

Érdekes rész a migrációs rész a dokumentumban. Ez magyar szempontból megint egy releváns elem. Nagy-Britanniában más történelmi hagyományokból indul

ki a migrációról való gondolkodás, tehát a munkaerő-utánpótlással kapcsolatos legális migráció támogatása az egyik pillér, ugyanakkor nagyon határozott fellépést ígérnek az irreguláris migrációval szemben.

Itt, azt gondolom, megint van egy közös érdek, bár a földrajzi távolság relatíve nagy Európán belül az országaink között, de a migrációs útvonalak a Balkánon és Magyarországon keresztül vezetnek Nyugat-Európa és Nagy-Britannia, illetve Észak-Európa felé. Ilyen szempontból azt gondolom, hogy a jövőben egy szoros kétoldalú együttműködésre kell majd törekednünk.

És ott is van egy közös pont: Nagy-Britannia is úgy látja, hogy az illegális migráció kezelésének a legmegfelelőbb módja a helyben kezelés. Egyébként sokatmondó, hogy a régóta változatlan nevű brit külügyminisztérium - a Külügyi és Nemzetközösségi Hivatal, ahogy ők mondják - neve megváltozott, és kiegészült a fejlesztéssel. Tehát ez egy üzenet, és azt gondolom, hogy nagyon jól kapcsolódik a magyar migrációs megközelítéshez. Valóban, a fejlesztési elemet hangsúlyozni kell, mert ezen keresztül lehet talán jobb helyzetet teremteni a migráció kibocsátó országaiban.

Ennél mélyebbre nem mennék, azonban a nagykövet úr nagyon jól bemutatta a dokumentumot. Nekünk összességében nagyon biztató a hozzáállás, az, hogy megmarad és a kétoldalú kapcsolatokra is törekedni fog Nagy-Britannia, itt Magyarországnak nagyon komoly érdekei vannak.

A kétoldalú kapcsolatokra áttérve: sokszor hangsúlyoztuk, de azt gondolom, hogy érdemes azért leszögezni, hogy mi sajnáljuk a brexitet. Magyar szempontból, a magyar érdekek szempontjából ez egy kedvezőtlen fejlemény, ugyanakkor tiszteletben kell hogy tartsuk a brit szavazók döntését, Nagy-Britannia szuverenitását, ezért próbálunk pragmatikusan hozzáállni a helyzethez, és a kilépési tárgyalások folyamán mindvégig azon az állásponton voltunk, hogy amit lehet, tartsunk meg a kapcsolatrendszerből, minél szorosabb maradjon ez akár a biztonságpolitika, akár más területeken.

Megszülettek a megállapodások, elindult a végrehajtás. Most arra kell törekednünk, hogy kétoldalú alapon egy új struktúrát, egy új épületet húzzunk fel, és ezen keresztül tudjuk a magyar-brit kapcsolatokat elmélyíteni.

Hiányozni fog az Európai Unióból a brit hang, az a pragmatizmus, az a kiegyensúlyozottság, az intézményi kérdésekben elfoglalt brit álláspont, a Bizottság és a tagországok egyensúlya kapcsán megfogalmazott brit álláspont magyar szempontból mindenképp hiányozni fog, de abban bízunk, hogy azért ennek ellenére is Nagy-Britannia nem mard majd csönden olyan ügyekben, amelyek mindannyiunk számára fontosak, és érintik akár az Európai Unió döntéseit is.

Nagy öröm számunkra az, hogy már beindult a háttérben az egyeztetéssorozat, a horizonton vannak magas szintű látogatások. Egész közel, a jövő héten Wendy Morton államtitkár asszony jön, lesz több tárgyalása, több rendezvény részben beágyazva a diplomáciai kapcsolatok felvételének 100. évfordulós rendezvényeibe. Azt gondolom, ki kell használni az idei évben ezt a lehetőséget, és egy kicsit előtérbe tolni a kétoldalú kapcsolatokat.

Politikailag terhelő vagy megterhelő problémát, kérdést nem látok a kétoldalú kapcsolatok területén. Gazdaságilag pedig, ahogy nagykövet úr is mondta, szárnyalunk, tehát a kereskedelmi kapcsolatok, a befektetések, azt hiszem, elég impresszívek, a magyar export szintén. Ezen kell dolgoznunk. Ez egy nagyon komoly prioritás számunkra, nem véletlenül Külgazdasági és Külügyminisztérium vagyunk: a diplomácia összefonódik a gazdasági kapcsolatok építésével, és itt Nagy-Britannia rendkívül fontos szereplő, hiszen világszínvonalú technológiai képességekkel

rendelkezik, és ráadásul az új helyzetben expanzív külpiaci politikát fog folytatni, ami azt gondolom, lehetőségeket teremt a magyar gazdaság szempontjából is.

A brexitnek persze vannak egyéb hatásai is. A kétoldalú kapcsolatokban az egyik negatív fordulatot abban látom, hogy például a diákmobilitás, tanárok, kutatók mozgása bonyolultabbá válik, anyagilag terheltebbé. Tehát ezen szerintem kétoldalú alapon is dolgoznunk kell, hogy megtaláljunk olyan megoldásokat, amelyekkel segíteni fogjuk. Ez, azt gondolom, hogy egyébként brit érdek is, hiszen a brit egyetemek, amelyekről nagykövet úr is említést tett, igénylik azt, hogy a közép-európai, jó intellektuális képességekkel rendelkező, kiváló hallgatók továbbra is részt tudjanak venni a brit felsőoktatási rendszer oktatásában.

Május 20-án tartunk a Külügyi és Külgazdasági Intézetben igazgató úrékkal egy beszélgetést, amit, azt hiszem, hogy lehet követni majd nyilvánosan is, Wendy Morton lesz a résztvevő brit részről, és itt is át fogjuk tekinteni ezeket az elemeket.

A közeljövőben, amit még fontosnak tartok, és ami egy platform lehet arra, hogy tovább mélyítsük a kapcsolatokat, egyrészt a múlt héten is megtárgyalt Európa tanácsi magyar elnökség, ott is vannak olyan elemek, akár a környezetügy, akár a jövő generációk kérdése, amelyekben szerintem érdemes szorosán együttműködnünk, és a V4-elnökség pedig különösen alkalmas erre, hiszen számos olyan programot tervezünk, amik V4 plusz, tehát V4 és V4-en kívüli országok képviselőivel kerülnek majd sorra. Ebbe illeszkedik, ha minden jól megy, egy külügyminiszteri látogatás is Magyarországon. Azt gondolom, hogy ez nagyon fontos lesz, mert ott lesz egy alkalom arra, hogy ezeket a kérdéseket a legmagasabb szinten meg tudjuk kétoldalú alapon tárgyalni.

Lesznek magyarországi rendezvények, amikre felhívom a figyelmet. Egyrészt a Planet Budapest konferencia. Úgy tudom, itt már van brit részvételi szándék jelezve. A budapesti demográfiai csúcs, ami egy nagyon fontos rendezvényünk, és természetesen az „Egy a Természettel” világkiállítás, ahol szintén számítunk az aktív brit részvételre.

Röviden kitérnék arra, hogy rendezett a Nagy-Britanniában élő magyaroknak a helyzete, kétoldalúan is jó megállapodás született, 137 ezer kérelem érkezett be tavaszig - majd frissítjük a számokat -, és azt hiszem, hogy 5650 brit állampolgár kért tartózkodási kártyát, regisztrációs igazolást Magyarországon. Ami mutatja a különbséget méretben, valóban egy nagyon nagy magyar közösség él most már Nagy-Britanniában, emiatt is fontos, hogy ezeket a kapcsolatokat úgy kezeljük, figyelembe véve az ottani magyar kolóniát és az itteni brit kolóniát, hogy a számukra is legkedvezőbb körülményeket teremthessük meg a jövőbeni tartózkodásuk számára. De azt gondolom, hogy példaszerű volt az e téren folytatott tárgyalás és együttműködés is.

És végül bízunk benne, hogy az utazási szabályok lazulni fognak. Úgy tudom, hogy május 15-én tervezi Nagy-Britannia a nyitást. Számunkra az is fontos, hogy majd egy későbbi ponton a vakcinákat is kölcsönösen elismerjük; ezzel kapcsolatban már elindultak a tárgyalások, bízunk benne, hogy mielőbb eredményt is fognak hozni pozitív értelemben.

Ezzel lezárom, természetesen, ha lesz kérdés, akkor folytatom. Összességében azt gondolom, hogy a brexit egy kicsit veszteség, de amúgy meg egy új lehetőség számunkra a kétoldalú kapcsolatokban, és ha ezzel jól élünk, akkor lehet, hogy egy magasabb szintre is emelhetjük ezt a kapcsolatrendszer, és ezt magyar oldalról mindenképp üdvözlőnk. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Ugródsy Márton igazgató úr!

Ugrósdy Márton hozzászólása

UGRÓSDY MÁRTON igazgató (Külügyi és Külgazdasági Intézet): Köszönöm szépen. Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Képviselő Asszonyok és Urak! Köszönöm szépen a meghívást és a lehetőséget. Nehéz a két előző felszólalás után újat mondani, de azért megpróbálom.

Alapvetően én is szeretném aláhúzni azt, hogy az új brit világlátás vagy saját maguk pozicionálása az a biztonság, a jólét és a szuverenitás alapján áll. Mind a három fontos számunkra, a jólét nyilván a gazdasági együttműködés miatt, erről mind a két, előttem felszólaló beszélt. A szuverenitás elsősorban azért, mert egy olyan világlátást, egy olyan pontot, talán mondhatom így, ideológiát fogalmaz meg, amivel a magyar kormányzat is tud azonosulni. A biztonság pedig úgy sugároz ki ránk, hogy ugye, Nagy-Britannia kilépett az EU-ból, de a NATO-nak továbbra is tagja maradt, tehát a legszorosabb szövetségesünk az Egyesült Királyság, a világ legerősebb katonai szövetségének részeként, és úgy gondolom, hogy ez részben választ ad arra is, illetve nem engedi Nagy-Britanniát szabadulni a Nyugat-Balkán problematikájától sem, hiszen a Nyugat-Balkánon számos NATO-tagállam található, akikért közösen is felelősséggel tartozunk.

Ennek ellenére szerencsésnek tartottuk volna mi is szakértői oldalról, ha a Nyugat-Balkán megjelenik ebben az új stratégiai anyagban, hiszen pontosan tudjuk, hogy minden egyes probléma, ami ezt a térséget sújtja, az kisugároz Európára is, és hiába van Nagy-Britannia kicsit messzebb a térségtől, mint Magyarország, ugyanazokkal a problémákkal kell majd megküzdenie, mint nekünk, ha itt esetleg valamilyen feszültség adódik a közeljövőben.

Nagyon érdekes látni azt, hogy középhatalomként, ahogy nagykövet úr is említette, hogyan pozicionálja magát Nagy-Britannia az új világrendben, hiszen látható az, hogy két „major countries”, ahogy a kínaiak mondják, elszakad a mezőnytől, és megpróbálja dominálni az új nemzetközi rendszert. Ez azért is nagyon fontos számunkra, hiszen Kína esetében azt látjuk, hogy ugyanazokkal a problémákkal áll szemben Nagy-Britannia is, mint Európa vagy az Egyesült Államok vagy Dél-Korea vagy Japán, miszerint rendszerszintű kihívásként kezelik Kínát, miközben a gazdasági együttműködésről senki nem tud lemondani, és senki nem tud erről megfeledkezni.

Tehát úgy kellene Kínával működő és mindkét fél számára előnyös gazdasági kapcsolatokat építeni, hogy közben ilyen stratégiai dokumentumokban is megfogalmazott, elvi szintű fenntartásokkal viseltetünk Kína iránt.

Nyilván Nagy-Britannia esetében nem szabad eltekintenünk attól, hogy Hongkong miatt van egy nagyon régi kötődése a koronának ehhez a térséghez, és ez nagyon jól látszódott akkor is, amikor a hongkongi rendszerrel szemben a kínai központi kormányzat különféle lépésekbe kezdett, és Nagy-Britannia elsőként ajánlotta fel, hogy könnyített állampolgársági eljárás keretén belül azoknak a hongkongiaknak, akik szeretnék, valamiféle brit állampolgárságot tudna nyújtani, ugye, a régi birodalmi tradíció okán.

Tehát látszik az, hogy ez a típusú, évszázadokra visszanyúló kötődés nem szakad meg egyik pillanatról a másikra, és nem lett vége 1999-ben, amikor Hongkong visszakerült Kínához.

Úgy gondolom, hogy azok az utalások, amik az áttekintő dokumentumban benne vannak a szabályalapú nemzetközi rendről, az emberi jogok fontosságáról, a demokráciáról, a sajtószabadságról; nyilvánvalóan a kínai politikai tervezők pontosan tudják, hogy ezek a szavak miről szólnak. Én éppen ezért nagyon nagy érdeklődéssel várom, hogy Nagy-Britannia ezek mellett, az egyébként nagyon fontos elvi alapvetések mellett, amik hozzátartoznak a brit politikumhoz, és úgy gondolom, hogy Nagy-

Britannia soha nem fog, és soha nem is mondhat le ezekről az értékekről, ezek mellett hogyan fog Kínával úgy együttműködni, hogy a globális gazdasági nyitás, a globális Britannia számára ez egy működőképes gazdasági együttműködést tudjon kialakítani.

És amikor az anyag arról beszél, hogy Nagy-Britannia a demokráciák, elsősorban az ázsiai demokráciákon keresztül képzelel el a jelenlétét az indopacifikus térségben. Nyilvánvalóan a Quadra történetek itt utalás azokra az országokra, amelyek Kínával szemben alapvetően ellenségesebb pozíciót foglalnak el. Ismét azt emelném itt ki, hogy nyilvánvalóan Pekingben is olvassák ezeket a dokumentumokat, és nyilvánvalóan ők is tudják, hogy ha Japánnal, Dél-Koreával, Ausztráliával, Indiával próbál Nagy-Britannia szorosabban együttműködni, akkor azt nagyon nehéz úgy megvalósítani, hogy közben Kínával is közeli kapcsolatokat alakítsanak ki.

Ugyanakkor Nagy-Britannia sokkal kedvezőbb helyzetben van ezen a téren, mint például Japán vagy Dél-Korea, amik, ugye, Kína közvetlen szomszédai, és így, mondjuk, a kínai katonai fejlesztések számukra konkrét fizikai kihívást jelentenek. A távolság itt megkönnyíti azt a stratégiai gondolkodást, amit Nagy-Britannia folytat, és nagyobb mozgásteret ad abban, hogy erre a dilemmára, amivel szerintem az egész világ küzd jelenleg, egy olyan választ találjanak a brit tervező kollégák, amiből adott esetben mi is tanulhatunk majd, és Európa is tanulhat majd. Úgyhogy én erre mindenképpen figyelmet fordítanék.

Amit kiemelnék még az anyagból, az az Oroszországgal kapcsolatos álláspont. Ugye, hajlamosak vagyunk a briteket az egyik legoroszellenesebb európai tagállamnak, államnak tartani - elnézést, hogy tagállamot mondom, ez a megszokás, de majd elmúlik -, tehát a britek hagyományosan nagyon kritikusak Oroszországgal szemben, ami részben a hidegháborús tapasztalatból táplálkozik, de azért nem szabad arról sem megfeledkeznünk, hogy a Salisbury-i incidens, a Szkripal-mérgezés, illetve ami azóta történt, azért alapvetően rányomják a bélyegüket a kétoldalú kapcsolatokra, amiket szerintem túlzás nélkül lehet fagyosnak nevezni jelen pillanatban.

És nyilván Nagy-Britannia számára Oroszország többszörösen kihívást jelent és biztonsági fenyegetést is. Egyrészt azért, mert Európának azt az egyensúlyát, amiben a britek mindig is érdekelték voltak, és egy időben úgy próbálták biztosítani, hogy az Európai Unió tagjaként próbálták meg ezt a koncertet irányítani és befolyásolni, erre az oroszok szemmel láthatóan hatással vannak.

Ugyanakkor láthatjuk azt is, hogy hiába a távolság, Oroszország adott esetben fizikai fenyegetést is jelenhet Nagy-Britannia számára. Számos olyan légtérsértési incidens volt például az utóbbi években, amikor az orosz távolsági légierő brit területekre repült be, és a brit légierőnek kellett ez ellen fellépnie. Úgyhogy az, hogy Nagy-Britannia számára Oroszország egy hagyományos katonai fenyegetés, az egy kézzelfogható dolog, és nyilvánvalóan erre az áttekintő dokumentum reagál.

Természetesen nincsen leírva, de azért arról sem szabad megfeledkeznünk, hogy amikor a nukleáris elrettentésről van szó és arról, hogy Nagy-Britannia növelni fogja a rendelkezésére álló nukleáris robbanófejek számát, akkor ennek is egy elég egyértelmű címzettje van, aki természetesen nincs leírva ebben a dokumentumban, de ezeknek a biztonsági fenyegetéseknek, incidenseknek az ismeretében azért viszonylag könnyű összekötni a szálakat.

Ami szerintem számunkra, Magyarország számára ebből fontos, az az, hogy a britek jelenléte a NATO keleti szárnyán hogyan fog alakulni a jövőben. Itt a dolog könnyebb része az, hogy a szövetség tagjaként Nagy-Britannia értelemszerűen jelen lesz a keleti szárnyon, részt fog venni a hadgyakorlatokban, itt lesznek a brit fegyveres erők katonái, ugyanakkor figyelembe véve azokat a kihívásokat, amiket a review megfogalmaz az indopacifikus térség, Oroszország, a világkereskedelem kapcsán, felmerül a kérdés, hogy valójában mennyi figyelem fog erre jutni; a sok prioritás között

a NATO keleti szárnyának az egyben tartása mennyire lesz előtérben, és mennyire fog erre figyelem jutni. Mi természetesen magyar oldalról bízunk benne, hogy ez a figyelem továbbra is meglesz.

És talán a harmadik ilyen nagyobb szereplőként az EU-ról érdemes szólni pár szót, ami továbbra is Nagy-Britannia legnagyobb kereskedelmi partnere, és ez minden bizonnyal így is lesz a jövőben, hiszen csak a csatorna választ el minket egymástól, ugyanakkor látszik az, hogy a brexit számos olyan kérdést vetett fel, ami megoldatlan maradt még a kilépés után is.

Ebből az egyik az észak-ír határ kérdése, miszerint a vámhatár a két Írország vagy az Ír tenger közepén húzódik. Ezek elméleti kérdésnek tűnnek, de talán pont az átmeneti időszak utáni fejlemények mutatták meg, hogy ezek igenis nagyon fontos, húsbavágó kérdések az ott lakók számára, hogy például Észak-Írországból Írországba át szeretnének vinni 2 kiló krumplit - hogy nagyon a földhözragadtan fogalmazzunk -, akkor ez annak minősül-e, hogy az Európai Unióból visznek be mezőgazdasági termékeket, melyekre számtalan növény-egészségügyi előírás vonatkozik.

Gondolom, aki jött már vissza Európába, pontosan tudja, hogy nem lehet behozni még egy fasírtot vagy egy darab húst sem, mert ezzel védjük magunkat a különféle fertőzések ellen, és pont ugyanilyen határ jött létre a két Írország között, illetve erről volt szó, mert ez a határ valójában Észak-Írország mint az Egyesült Királyság része, és az Egyesült Királyság többi része között jött létre, ami egyébként nemzetközi jogilag egy végtelenül izgalmas kérdés.

Biztonsági szempontból jól látszik, hogy az Európai Uniót Nagy-Britannia nem kezeli biztonsági tényezőként. Kutatóként talán mondhatom azt, hogy hálásak vagyunk a briteknek, hogy ezt kimondták, és nem nekünk kellett, de nyilván ez abból a szempontból felvet kérdéseket, hogy azokkal a törekvésekkel szemben, amelyek az európai stratégiai autonómia kialakítására vonatkoznak, Nagy-Britannia milyen magatartást fog tanúsítani, és más fórumokon - például a NATON-n belül - hogyan fog ehhez viszonyulni.

A brit stratégia nagyon ambiciózus, és szerintem tanulságos, de nem szabad megfeledkezni arról sem, hogy Nagy-Britannia ezt nem egy légüres térben, hanem a saját belső problémáitól övezve próbálja meg megvalósítani. Látjuk azt, hogy a koronavírus okozta gazdasági válság azért elég jelentősen érintette a brit gazdaságot, főleg a szolgáltató szektort, és mindenki bízik abban - és mi is ebben reménykedünk -, hogy a visszapattnás gyors lesz, és minél előbb visszaáll az a helyzet, amit korábban láthattunk.

De például a brexit miatt látható, hogy pénzügyi szolgáltatások, más, magas hozzáadottértékű tevékenységek áttelepülnek Londonból más uniós országokba, Franciaországba, Írországba, hogy a működési feltételeiket továbbra is tudják biztosítani, és az uniós közös piachoz való hozzáférést meg tudják tartani.

Elnök úr említette a bevezetőjében a skóciai választások eredményét, ami bizonyos újságcikkek és vélemények szerint már-már Nagy-Britannia területi integritását is megkérdőjelezi. Én a magam részéről ezzel nem értek egyet, hiszen Skóciában akkor lesz függetlenségi népszavazás, ha ezt Westminster engedélyezi. Én nem látom, hogy Boris Johnson áldását adná egy olyan népszavazásra, aminek az eredménye kétséges lenne, de ez a kérdés a levegőben lóg.

Illetve Észak-Írország kapcsán ismét kiéleződtek a feszültségek az unionisták, illetve az ír nacionalisták között. Nagyjából egy hónapja zavargásokra is sor került. Bízunk benne, hogy a nagypénteki megállapodás továbbra is érvényben marad, és az a béke, ami létrejött nagyjából harminc évvel ezelőtt a régióban, az fenn tud maradni.

Ami talán az utolsó pontom lenne, és utoljára szeretnék erről beszélni, ez röviden a kétoldalú kapcsolatok kérdése. Államtitkár úr erről már részletesen beszélt,

úgyhogy csak kiegészíteni szeretném: a Nyugat-Balkán és a NATO keleti szárnyának egysége, úgy gondolom, olyan ügy, ami mindkét ország számára kiemelten fontos.

Ebben nagyon szoros koordinációra lehet majd szükség a jövőben, és bízunk benne, hogy ezek a magas szintű találkozók, amelyek tervbe vannak véve, jó lehetőséget nyújtanak majd arra is, hogy itt valamiféle közös munka és közös célok kitűzésre kerüljenek; elnézést a germanizmusért.

És van egy-két olyan terület, amiről viszonylag kevesebbet beszélünk. Ezek közül elsősorban Nagy-Britannia szabad kereskedelem iránti elkötelezettségét emelném ki, hiszen Magyarország nyitott gazdaságként alapvetően érdekelt abban, hogy minél több országgal, minél több regionális szervezettel megállapodásokat kössünk. Nyilván Magyarország ezt elsősorban az Európai Unió keresztül tudja elérni, de szerencsére az Unió nyitottsága továbbra is megvan.

És van két olyan terület, ahol szerintem nagyon jó lehetőség nyílik arra, hogy mélyítsük a kapcsolatainkat. Az egyik a klímaváltozással kapcsolatos politikák kialakítása. Látszik az, hogy Magyarország kormánya is egyre inkább ebbe az irányba fordul, és részben megpróbálja megragadni az ebben rejlő gazdasági lehetőségeket is. A britek hagyományosan erősek ezen a téren, és úgy gondolom, hogy ha itt együttműködést sikerül kialakítani, az mind a kettőnk számára hasznos lehet, nemcsak nemzetközi politikai, hanem gazdasági szempontból is.

És kicsit technikai kérdésnek tűnik, de a kiberbiztonság kérdése, úgy gondolom, olyan terület, ahol a briteknek nagyon széles körű tapasztalatuk van, és mind a két ország küzd azzal, hogy ezekkel a típusú kihívásokkal eredményesen szembe tudjon nézni, úgyhogy az ezen a területen való együttműködés, úgy gondolom, nagyon perspektivikus dimenzió, amit mindenképpen ki kell majd használnunk a jövőben.

Nagyon szépen köszönöm a figyelmet, és természetesen, ha vannak kérdések, akkor örömmel válaszolok rájuk.

Kérdések

ELNÖK: Tisztelt Bizottság! Köszönöm szépen az előterjesztők előterjesztéseit. Nekem is lenne három kérdésem a nagykövet úrhoz, azt követően átadom a szót a képviselőtársaimnak.

Én is úgy vélem, hogy a három kulcsfogalom, ami itt a szövegben a gondolkodásunkat is fókuszálhatja, az a szuverenitás, a biztonság és a prosperitás. Ami a szuverenitás kérdéskörét illeti, úgy vélem, hogy ez itt nagyon egyértelműen becsatlakozik a nyugati világban végbemenő vitákba. És az, hogy ez a fogalom hangsúlyosan jelenik meg ebben a koncepcióban, azt gondolom, hogy katalizálhatja a transzatlanti világban a fogalom körül zajló vitákat is.

Ugyanakkor nekem nemcsak az tűnt föl, hogy a Nyugat-Balkán kevésbé szerepel a szövegben, hanem egyáltalán Európa nagyon nehezen fedezhető föl a szövegben. Tehát mint hogyha ez a szuverenitáskeresése Nagy-Britanniának valahogy az európai adottságoknak szinte kényszeres figyelmen kívül hagyását is magával hozná, ami némileg meglepő, hogyha figyelembe vesszük, hogy milyen jelentős a gazdasági kapcsolatrendszer, az összefüggés Nagy-Britannia, illetőleg Európa között.

Ugyanakkor az az ambíció, ami ebben a szövegben megjelenik, hogy hogy kell megjelennie a világban egy magát komolyan vevő entitásnak, azt gondolom, nagyon tanulságos lehet Európa számára. Tehát kíváncsi vagyok arra, hogy mikor fog az Európai Unió egy ilyen anyagot elkészíteni, mint amit Nagy-Britannia elkészített, és reflektálni a világban zajló folyamatokra.

De mégis, mint hogyha Nagy-Britannia tudatosan próbálná Európát háttérbe szorítani. Nem jelenik meg eléggé markáns formában ugyanakkor az a feltételezés - az

első kérdésem ez lenne - a Commonwealth, egy új Commonwealth megalkotásának az igénye, különösen az angolszász globális szereplők együttműködése vonatkozásában.

Ezt szeretném tehát kérdezni nagykövet úrtól, hogy ez a globális angolszász együttműködés mennyire van a brit külpolitikai gondolkodásban jelen.

Ami az Európával való kapcsolatokat illeti, itt a második kérdésem a visegrádi négyekre vonatkozna. A mi V4-es elnökségi terveink között a Külügyi bizottság szintjén is megfogalmazódott az az igény, hogy tartsunk egy V4-brit-külügyi bizottsági találkozót. Egy ilyen találkozónak én elkötelezettje vagyok, és remélem, hogy meg tudjuk majd a magyar V4-es elnökség időszakában ezt valósítani.

De ez csak egy lábjegyzet, a kérdés az, hogy számíthatunk-e arra, hogy a visegrádi négyek megítélése és az együttműködési szándék brit oldalról manifesztálódik az elkövetkezendő időszakban. A magyar V4-elnökségnek lehetne ez - azt gondolom - egy nagyon fontos célkitűzése, és akkor, amikor véglegesíti a Külügyminisztérium a V4 prioritásait, azt gondolom, hogy érdemes gondolkodni abban, hogy Nagy-Britanniát kezelje a V4-elnökség megkülönböztetetten. Én látok erre esélyt, hogy egy jó együttműködést sikerülhet kialakítani.

Végül, ami a kétoldalú kapcsolatainkat illeti, meg szeretném kérdezni itt a Lánchíd-fórummal kapcsolatos véleményét a nagykövet úrnak. Úgy gondolom, hogy időszerű lenne ennek az elgondolásnak a megvalósítása, ami egy minősített magyar-brit fórumként valahogy összefogná a kétoldalúkapcsolatok-rendszerben zajló rendkívül szerteágazó biztonságpolitikai, gazdaságpolitikai, külpolitikai együttműködést, gondolkodást, és lehetne egy minősített magyar-brit fórum. Van-e az ön megítélése szerint, nagykövet úr, brit oldalról kellő fogadókészség, vagy ez a kezdeményezés egyelőre nincsen napirenden brit oldalról?

Akkor kérném, képviselőtársaim, a jelentkezéseket. Brenner Koloman képviselőtársam jelentkezett először, neki adom meg a szót, és várom a többi jelentkezést.

DR. BRENNER KOLOMAN (Jobbik): Köszönöm a szót. Tisztelt Elnök Úr! Köszönöm szépen a briliáns hozzászólást és a fantasztikus magyar tudását.

Pár kérdést szeretnék feltenni nagykövet úrnak. Az első kérdésem természetesen a Nagy-Britanniában élő nagy magyar közösség helyzetére vonatkozik.

Ahogy azt Sztáray államtitkár úr is jelezte, itt pozitív bilaterális tárgyalások folynak. Az én kérdésem azoknak a státuszára vonatkozik, illetve helyzetére vonatkozik, akik elszalasztották a letelepedési kérelmük határidejét, és nagyon sokszor valószínűleg vagy lehetséges, önhibájukon kívül nem tudták ezt a határidőt betartani. Ezzel a viszonylag nagy létszámú magyar közösséggel milyen tervei vannak Nagy-Britanniának, illetve az ő helyzetüket hogyan lehetne rendezni?

A második kérdésem, szintén már elhangzott államtitkár úr expozéjában, a magyar egyetemistáknak a lehetőségére vonatkozik. Mint volt egyetemi vezető, ez mindenképpen nekem szívügyem, és lehet látni, hogy a brexit óta sajnos elég jelentősen visszaesett azoknak a magyar fiataloknak a száma, akik nagy-britanniai egyetemeken végzik a tanulmányaikat. Különösen rossz a megítélésem szerint az, hogy az Erasmus-programból is kiszállt Nagy-Britannia, és itt mindenképp fontos volna, ahogy államtitkár úr is jelezte, egy olyan megoldást találni, hogy ez a lehetőség a továbbiakban is fennálljon a magyar fiatalok részére.

És végül az utolsó kérdésem: ez kicsit a tegnap nyomdába adott könyvemet is érinti, mert épp most adtam nyomdába egy könyvet a nemzeti kisebbségek helyi önkormányzatiságáról és a regionális önkormányzatiságáról, és van benne egy fejezet, ahol Skócia és Wales is szerepel. Segítsen, nagykövet úr, hogy igaza van-e Ugrórsdy

igazgató úrnak abban, hogy nem valószínű itt a közeljövőben egy újabb népszavazás. Ez kicsit, ha szabad így mondani, tudósként is nagyon érdekelne. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Gratulálunk alelnök úrnak a könyvéhez, és feszülten várjuk a megjelenését. További kérdések, képviselőtársaim? Mesterházy alelnök úr!

MESTERHÁZY ATTILA (MSZP), a bizottság alelnöke: *(A képviselő nem találja a mikrofonját.)* Hát igen, sikerült! Szóval nagyon szépen köszönöm az előadóknak... Ebből is látszik, hogy az ellenzéknek milyen nehéz helyzete van itt, ebben a Házban. *(Derűtség.)*

ELNÖK: Szerintem is csak ebből látszik.

MESTERHÁZY ATTILA (MSZP), a bizottság alelnöke: Igazából az érdekelne, hogy az anyagban is szerepelt, hogy az értékalapú diplomácia nagyobb szerepet fog kapni, és azt kérdezném nagykövet úrtól, hogy például Kína kapcsán az érték- és az érdekalapú diplomáciát hogyan fogják összehangolni. Különös tekintettel, ha az emberi jogok kérdését kiemelten kezelik, vagy adott esetben a kiberbűnözés kérdését kiemelten kezelik, vagy például, ha a Huawei-jel - tehát a kritikus infrastruktúrával - kapcsolatos korlátozásokat komolyan veszik. Erről talán igazgató úr beszélt, hogy nem nagyon látok még megoldást arra az egyébként politikailag jól hangzó szlogenre, hogy Kína egyben nagy lehetőség, de nagy kihívás is mind a NATO, mind sok minden más nyugat-európai ország számára.

Tehát magyarul az érdekelne, hogy ezt a kettőt hogyan tervezik összehangolni. Látható módon az Európai Unión belül sem sikerül ebben közös álláspontot kialakítani. Sokkal nehezebb lesz valószínűleg, mint az Oroszországgal kapcsolatos álláspontoknak az egyeztetése.

Ugye, a Külügyminisztérium legutóbb nem támogatta azt a közös európai uniós nyilatkozatot, ami a Hongkongban történt események miatt a kínai kormány elítélését szolgálta volna az értékalapú diplomácia jegyében. Hát azt gondolom, hogy ebben lesznek még problémák.

Gondolom, államtitkár úr nem véletlen hagyta ki az együttműködési területek közül a nyitott társadalmak támogatását a világban, mint, ami a brit politikának az egyik kiemelt kérdésköre lesz. Esetleg, ha államtitkár úr arra válaszolna, vagy esetleg egy kicsit részletesebben megismételné azt, hogy a Külügyminisztérium miért nem támogatta egy ilyen európai uniós közös nyilatkozatot, miközben a hírek alapján, legalábbis már egy eléggé általánosra sikeredett szöveget tettek le az asztalra. Tehát, hogy volt-e ennek konkrét oka, mely rész nem volt elfogadható esetleg a szövegben, vagy magával a teljes ötlettel nem értettek egyet?

És igazgató úrhoz egy kérdésem lenne, hogy hogyan ítéli meg a tudományos közösség vagy a kutatói társadalom azt a brit törekvést, hogy nem csökkentenék a nukleáris robbanófejeket, hanem még növelnék is. Tehát nem pusztán modernizációról van szó, ha jól emlékszem, akkor olyan 260 környékére emelnék ezeknek a számát. Tehát, hogy mi volt ennek a fogadtatása inkább a kutatói vagy elemzői körökben? Köszönöm szépen.

ELNÖK: További kérdések? *(Nincs jelentkező.)* Amennyiben nincs több kérdés, megadnám először a nagykövet úrnak a szót.

Őexc. Paul Fox válaszai

ŐEXC. PAUL FOX, az Egyesült Királyság magyarországi nagykövete: Köszönöm szépen a kérdéseket. Sok kérdés. Igyekszem mindegyikre válaszolni, jó sok kérdés, de azért itt vannak időkorlátok is.

Elnök úr specifikus kérdései: a nemzetközösség. Hát az a szervezet, aminek dolgozom, korábban a kül- és nemzetközösségi hivatal volt. Most már kül-, nemzetközösségi és fejlesztési minisztérium. Tehát változatlanul megmaradt a nemzetközösség. Ez nem egy olyan testület, mint az EU, nem olyan testület, mint az ENSZ, ezek hasonló gondolkodású országok, akiknek erőteljes kapcsolataik vannak Nagy-Britanniával a birodalmi időkből. Nem mind ilyen.

Annak ellenére, hogy a természete ilyen, de nem angolszász. Nagyon sok afrikai ország van benne. Azt gondolom, hogy a Nemzetközösségre fontos testületként tekintünk, mert még további jó cselekedetek előidézője lehet.

A '70-es, '80-as években is sokat tett akkor, amikor Dél-Afrikára, az apartheid rendszerre kellett befolyást gyakorolni. Persze, megvannak a maga hibái, mert vannak tagok, akik kevésbé demokratikusak, mint szeretnénk. Zimbabwe utalnék például, de ennek ellenére változatlanul fontos testület. Tudom, hogy őfelsége nagyon erőteljesen kiáll mellette. Úgy gondoljuk, hogy továbbra is befolyásos szereplő marad; hasonló gondolkodású országok csoportosulása.

A V4-ről. Azt gondolom, hogy az Egyesült Királyság Európához fűződő kapcsolatai szempontjából a bilateralizmust hangsúlyoztam, mert egyszerűen visszatérőben van, mert kiléptünk az európai uniós intézményekből, és most már nem próbálunk Brüsszelen keresztül az egyedi tagországokkal foglalkozni, hanem a bilaterális kapcsolatok lettek sokkal fontosabbak, mint voltak néhány évvel ezelőtt.

Eközben legalább annyira fontos, nekünk fontos regionális csoportosulásokkal is tartani a kapcsolatot; ilyen a V4-ek is akikkel fejlesztenünk kell a kapcsolatokat, és nemcsak itt a kedves, szívélyes szavak szintjén, hanem tényszerű együttműködés: klíma, kiberbiztonság, regionális biztonság területén, és erről majd szívesen beszélek.

Tehát nagyon is üdvözlöm azt a féle javaslatot, ami egy V4 plusz brit külügyi bizottsági találkozó lenne. Nagyon szívesen jelenteném ezt vissza Londonnak mint lehetőséget.

Ha regionális biztonságról beszélhetnénk, nagyon röviden: értem, amit mondanak arról, hogy nincs közvetlen utalás a Nyugat-Balkánra. Ez is közel áll hozzám, elég jelentős részét a karrieremnek egyébként a Balkánon töltöttem, próbáltam létrehozni a stabilitás körülményeit én is.

Azt gondolom, hogy akkor, amikor azt mondjuk, hogy elköteleztünk vagyunk az eruoatlanti térség biztonsága iránt, akkor az nemcsak a NATO tagjai, hanem akkor abban benne van a Balkán, Ciprus, meg a török-görög konfliktus ennek okán, úgyhogy elköteleztünk vagyunk az iránt, hogy megerősítsük, de a hasonlóképp gondolkodó partnerekkel együttműködve erősítsük, megszilárdítsuk a biztonságot. Úgyhogy több időt kell foglalkoznunk a Nyugat-Balkánnal, egyetértek.

Azt gondolom, hogy ott egy kicsit szem elől tévesztettük ezt a kérdést. Úgy gondoltuk, feltételeztük, hogy az ott elért megállapodások, megoldások tartósak, azok megállnak. Tartósak, de kell hozzájuk a nemzetközi közösség támogatása.

Úgyhogy azt gondolom, hogy már van most is munka azzal kapcsolatban, ami az Egyesült Királyság és Magyarország között folyik arra nézve, hogy hogyan tudnánk együtt dolgozni a Balkánon, a Nyugat-Balkánon. A V4 ennek egy kiterjesztettebb csoportosulása, ha lehet erről beszélni.

Elnök úr említette a Lánchíd-fórumot. Nagyon szívesen indítanám ezt el. Egyáltalán nem arról szól, hogy elindítjuk-e. Az a kérdés, hogy mikor indítjuk el.

Remélem, hogy Dominic Raab eljön - és vállalta, hogy eljön Magyarországra -, az jó alkalom lesz arra, hogy elindítsuk ezt a fórumot. Én úgy gondolom és egyetértek az államtitkárral, hogy ha kétoldalú kapcsolatról beszélünk, akkor annak strukturális megtámogatása is kell.

A magyar diaszpóra kérdése Nagy-Britanniában. Az idő még nem fogyott el, hogy regisztráljanak. Június végéig lehet regisztrálni, és elég jelentős erőfeszítéseket tettünk, kommunikációs kampányt vittünk végig, hogy mindenki - nemcsak magyarok, hanem az összes EU-s állampolgárt, akik Nagy-Britanniában vannak, akik ott akarnak maradni - regisztráljon. És ezt csináljuk.

Tehát a 137 ezer magyar már önmagában is szép szám. Akik lecsúsznak a határidőről? Eléggé egyértelműen fogalmaztunk. Június vége a határidő. Ha tehát bármilyen jelentős, bármilyen kényszerítő körülménnyel meg tudják támogatni a mulasztásukat, ennek nagyon jelentősnek kell lennie. Ennek nem lehet olyasmi, hogy bocsánat, elfelejtettem, elfoglalt voltam.

Azért Magyarországon is, és ilyen szempontból nekem meg kell köszönöm a magyar hatóságoknak azt, ahogy nagyon segítőkészen álltak a brit állampolgárok regisztrációjához, sokkal kevesebben vannak. Az volt, hogy az év vége. És egyértelművé tesszük a polgárainknak, hogy ez egy kőbe vésett határidő. Regisztrálni kell, ha itt akarsz maradni, és továbbra is itt akarsz dolgozni úgy, ahogy dolgozol. Még jobban üdvözlőnék a magyar hatóságok részéről nagyobb aktivitást, hogy ezt tudatosítsuk.

Az Erasmus. Nagyon jó kérdések ezzel kapcsolatban. A Brit kormány úgy döntött, hogy az Erasmus túl drága nekünk. Néhány milliárd font több évre. Az a döntés született, hogy kilépünk belőle. Bevezettünk egy Tour Inn programot brit diákoknak, de az nem segít az okos magyaroknak, akik Nagy-Britanniában akarnak tanulni.

Úgy gondoljuk, hogy még mindig nagyon vonzó, amit nyújtunk, de természetesen értjük, hogy megnövekedtek a költségek. Azt kell látnunk és azt kell megvizsgálnunk - és itt a Lánchíd-fórum lehet a kormányok közötti, kormányközi megoldás megvizsgálni ezt a kérdést, és esetleg ösztönözni brit egyetemeket arra, hogy magyar egyetemekkel működjenek együtt.

Az unió jövője nagy kérdés. Sokat volt az újságokban. Az Egyesült Királyságról beszélek, tehát az Egyesült Királyság, Nagy-Britannia és Észak-Írország uniója. A miniszterelnökkel értek egyet.

Volt 2014-ben egy skót népszavazás. És akkor egy definitív válasz született. Azt lehet mondani, hogy a brexit ezt megváltoztatta. Én nem vagyok annyira biztos ebben. Tehát ezeket a legfontosabb alkotmányos kérdéseket nem lehet időről időre csak úgy fölvetni, és akkor megszavaztatni. Egészen egyszerűen egy kicsit az EU-ra emlékeztet engem, amíg folyamatosan népszavazásokat szervezett mindaddig, amíg meghozta azt a választ, amit akartak.

Tehát egyszerűen nem gondolom, hogy a brit unió jövője erről szól. Boris Johnson elkötelezett az unió iránt. Ezt a kérdést, ahogy ő mondja, már felvetették népszavazásra, és most egyébként sem a helyes idő ez. Covid-járvány van, könyörgöm, magunkhoz kell térni, évekre fog telleni, és egyáltalán nem egyértelmű, hogy annyira erős lenne az akarat erre Skócián belül.

Ha megnézzük a választásokat, függetlenül attól, hogy hány hely, százalékok stb., és százalékokkal kell nyerni, százalékok határozzák meg a népszavazásokat. Skócia fele-felében áll most, ebben a pillanatban megosztottságban.

Tehát nagyon-nagyon egyértelmű többség kell majd ahhoz is, hogy újra legyen népszavazás. Észak-Írország igen, újabb kulcsrésze az uniónak, és ez megint az észak-írországi jegyzőkönyvhöz kapcsolódik. Arra szükség volt, abszolút létfontosságú volt,

hogy valami kezelje ezeket a kérdéseket, és ez megerősítette a békemegállapodás is, a nagypénteki megállapodás.

Személy szerint úgy gondolom, hogy az észak-írországi protokoll működhet, feltéve, hogy mindkét fél, az EU és az Egyesült Királyság akarják, hogy működjön. Akarja az Egyesült Királyság, hogy működjön, mert materiális érdekünk fűződik ehhez.

Azt szeretnénk, hogyha ugyanilyen igény fogalmazódna meg az EU részéről, hogy csökkenjen a súrlódás. Elég sok mindent lehet tenni annak érdekében, hogy csökkentsük a súrlódást az áruk kereskedelmében, tehát azt mondtuk mi például, hogy Észak-Írország része marad a belső piacnak, de annak érdekében, hogy kicsit csitítsuk az aggodalmakat, ellenőrizni fogjuk az áruk beáramlását Észak-Írországból.

Most ezekre annyit kértünk, hogy amennyire lehet, ezek az ellenőrzések a lehető legzökkenőmentesebbek legyenek. És Lord Frost, aki a kabinetminiszter, aki ezért felelős, egyértelművé tette, hogy mi együtt akarunk működni az EU-val. Lehet, hogy elég közvetlenül fogalmaz Lord Frost, de ennek ellenére az a lényeg, hogy együtt akarunk működni az Unióval, csökkentendő a súrlódásokat az Észak-Írország és az Egyesült Királyság többi része közötti kereskedelem kapcsán.

Az értékalapú diplomácia, Kína és Kína kihívása, szerintem egyértelművé tettük, hogy a legfontosabb szisztematikus rendszerszintű versenytárs egy följövoében lévő olyan ország, amelyik az egész nemzetközi szabályalapú rendszert meg akarja változtatni. Úgy akarja megváltoztatni, hogy az az ő érdekei szerinti legyen és nagyon sokszor a saját szűkkörű értelmezése alapján. Mindezt hogyan tudjuk kezelni? Mert nem gondolom, hogy egyébként Kínát vissza tudjuk szorítani. Tehát úgy, ahogy a Szovjetunióval megtettük a második világháború után. Egész egyszerűen azért, mert a mérete, a gazdasági fontossága nem teszi ezt lehetővé. De legvégső soron azért sem, mert azt akarjuk, hogy ha egy jól viselkedő tagja lenne a nemzetközi közösségnek Kína.

Természetesen együttműködünk Kínával, ahol csak tudunk, versengünk velük persze a szabályok szerint, de úgy gondoljuk, hogy versengeni fogunk ott, ahol úgy gondoljuk, hogy ennek van helye, és felszólalunk akkor, amikor valamilyen elfogadott nemzetközi normaszegés történik.

Például Hongkonggal kapcsolatban, ahol gyakorlatilag fogták, és ellene mentek az egy ország két rendszer megközelítésnek. Nemzetközi szerződést írtak alá az Egyesült Királysággal erről, és ahhoz, hogy ez működjön, és ahhoz, hogy ez úgy működjön, hogy a megfelelő jelzéseket küldi, és hogy ne fenyegetésnek tekintsék, ne kihívásnak tekintsék, ehhez másokkal is együtt kell működnünk, hasonlóként gondolkodó országokkal. Volt más kérdés? Gurmai Zita még kérdezett volna. Köszönöm szépen.

DR. GURMAI ZITA (MSZP): Köszönöm szépen, excellenciás úr. A kérdések. A probléma a következő: a tandíj annyira magas, hogy mindazok, akik már eddig is Nagy-Britanniában tanultak, nem tudják megfizetni, és Hollandiába mennek és más országokba. Ez az első kommentem.

A második dolog: a legnagyobb elszenvetője a brexitnek a fiatalok generációja, az Erasmus sok-sok évtizede kiváló lehetőség volt bármely fiatal számára Európában és azon túl. Tehát említette azt, hogy drága, sokba került, én azt gondolom, hogy a fiatal generációba fektetni soha nem lehet drága. Nagyon jó lenne tudni, hogy hogyan tudjuk megoldani ezt a problémát. Őszintén nyitottnak lenni a világra, az Erasmus mindig egy kiváló lehetőség volt.

Ami pedig egy különleges megállapodás Magyarországról, hogy a magyar diákok esetleg folytathatnák, és részesei lehetnének a kiváló - nem tudom elégszer elismételni: kiváló - rendszernek, ez mindenféleképpen kihívást fog jelenteni. Biztos vagyok abban,

hogy magyarként, akinek nagyon sok brit barátja van, akinek nagyon jó kapcsolatai vannak, nagyon jó lenne, ha ezen lehetne dolgozni.

ELNÖK: Természetesen egyértelműen ez egy olyan kérdés, amelyet nagykövet úr megválaszolt már, és a bilaterális dimenziója ennek rendkívül fontos, amit felvetett. Fontos lenne valamiféle kétoldalú beszélgetést kezdeni erről, és nagy valószínűséggel az túlléphetne az Erasmuson. Nem vagyok teljesen megelégedve az Erasmus-struktúrával, fél év a diákoknak különböző európai részeken, és ott csak ismerkedni. Többet lehetne tenni, mélyebbre lehetne menni kétoldalú szinten Nagy-Britanniával, úgyhogy én úgy gondolom, hogy jó lenne, és megpróbálunk mi is javaslatokkal élni ebbe az irányba. Talán a V4-ek keretein belül esetleg.

Nagyon hálás vagyok a válaszáért, és értem, amit mond Gurmai Zita. Sokba fog kerülni, de azt gondolom, hogy nagyon jó célra költenénk ezt a pénzt. Nem tudom, akar-e hozzátenni bármit a nagykövet úr.

Óexc. Paul Fox kiegészítő válasza

ÓEXC. PAUL FOX, az Egyesült Királyság magyarországi nagykövete: Köszönöm szépen a kérdéseket. Mint mondtam, nagyon érdekes. A kapcsolatok az Egyesült Királyság és Magyarország között különösen most nagyon fontosak, nagyon fontosak nemcsak nekem, nemcsak az Egyesült Királyságnak, de Magyarországnak is szerintem.

Csak összegezném: tehát azt gondolom, hogy egy integrált felülvizsgálatról beszélve azért szakítottam annyi időt a kétoldalú kapcsolatra, mert a bilateralizmus visszatért, és Magyarország egy kulcsszereplő ebben. Önök kis ország az Európai Unióban, de bőven a súlyuk felett teljesítettek. És bőven a súlyuk felett esnek latba. Önöket észreveszik, tiszteletben tartják, és mindenféleképpen odafigyelnek önökre.

És én azt gondolom, hogy Nagy-Britanniának és Magyarországnak nagyon sokat van mit tanulnia egymástól.

Beszéltünk regionális biztonságról, beszéltünk Oroszországról, én úgy gondolom, hogy ez valóban egy olyan kérdés, amivel mindenféleképpen foglalkoznunk kell. A jóléttel kapcsolatban a megfelelő kereteket biztosítani a jóléthez, ezért gondoltam, hogy valamilyen támogató struktúrára lenne szükség. És, hát az állampolgárok közötti kapcsolatok, amelyek nagyon fontosak, különösképp akkor, amikor olyan sok magyar állampolgár él az Egyesült Királyságban, akiknek a hozzájárulását nagyra értékeljük.

Itt mindenki arról beszél, hogy Amerika a bevándorlók országa. Hát az Egyesült Királyság is a bevándorlók országa, és nagyon sok olyan építette ezt az országot, mint a magyarok, úgyhogy köszönöm szépen a meghívást.

ELNÖK: Államtitkár úr!

Dr. Sztáray Péter András válasza

DR. SZTÁRAY PÉTER ANDRÁS államtitkár (Külgazdasági és Külügyminisztérium): Köszönöm szépen. Mivel megszólítottam, ezért reagálnék röviden.

Az egyik: a nyitott társadalmakat azért nem említettem meg, mert ugyanúgy mind a két országnak nyitott társadalma van, kereskedelem, turizmus, oktatási együttműködés, konferenciaturizmus, tehát nem gondolom, hogy ez releváns lett volna így a magyar-brit kapcsolatok problémás területeinek kiemelése során.

A másik pedig a Kína és a Hongkong ügy. Alelnök úrnak el tudom mondani, amit már egyébként kommunikáltunk is: már régebb óta Magyarország jelezte, hogy nem tartja jó megoldásnak azt, ha rendszeresen adott relációkban az Európai Unió negatív

üzeneteket fogalmaz meg, mert ez inkább gyengíti az Európai Unió érdekérvényesítő képességét, minthogy erősítené.

Korábban mi is támogattunk konszenzust Hongkong ügyében is, tehát elvi alapon elfogadtunk olyan dokumentumokat, amelyek valóban kifejeznek problémákat Hongkong kapcsán. A legutóbbit már nem támogattuk, mert azt gondoltuk, hogy ez már csak kontraproduktív, és nem lesz olyan eredménye, ami segítené, illetve, ami bármiben megváltoztatná a kínai vezetés álláspontját.

Tehát ez volt a dolog hátterében, és emiatt azt sem támogattuk, hogy részletes szövegezést folytassunk egy újabb dokumentumról, de nyitottak vagyunk arra, hogy az EU-ban és más fórumokon is tovább folytassuk az ezzel kapcsolatos párbeszédet. Köszönöm.

ELNÖK: Igazgató úr!

Ugrósdy Márton válaszai

UGRÓSDY MÁRTON igazgató (Külügyi és Külgazdasági Intézet): Köszönöm a kérdést. Alelnök úrnak szerintem nem okozok túl nagy meglepetést, hogy az elemzők, a széplelkű elemző közösség alapvetően leszerelés párti. Tehát minden hasonló bővítést viszonylag jelentős kritika fogad. Ugyanakkor, hogyha Nagy-Britannia komolyan gondolja azt, hogy önálló szereplőként a saját szuverenitásnak talaján állva meg kívánja védeni magát, akkor ez egy költséghatékony megoldásnak tekinthető talán ebben az esetben. Viszont továbbra is várjuk a választ azokra a kérdésekre, hogy ezeket a fegyvereket hogyan fogják például eljuttatni azokra a színterekre, ahol szükség lehet rájuk vagy pontosan milyen ellenfelekkel szemben kívánják majd bevetni, de nyilván ez majd a stratégia lebontásakor, bízunk benne, hogy ki fog derülni. Köszönöm.

ELNÖK: Köszönjük szépen a vendégeinknek az 1. napirendi pont keretében a részvételüket. Államtitkár urat kérem, hogy maradjon, mert a második Európa tanácsi és a 3. napirendi pontnál is még szükségünk lehet államtitkár úrra. Viszont nagykövet urat és igazgató urat elengedjük. Köszönjük szépen, hogy itt voltak.

Köszönjük, hogy elfogadta a meghívásunkat. Reméljük, hogy folytatjuk ezt majd más formátumokban. Fél perc technikai szünet. *(Az 1. napirendi ponthoz meghívott vendégek elhagyják a termet. – Rövid szünet.)*

Folytatjuk ülésünket. Már csak két napirendi pontunk van hátra.

Az Európa Tanács Miniszteri Bizottságának 2021. évi magyar elnökségéről szóló P/.... számú politikai nyilatkozatra vonatkozó javaslat

(Döntés bizottsági önálló indítvány benyújtásáról)

A 2. napirendi pont tárgyalását megnyitom. Az Európa Tanács Miniszteri Bizottságának elnökségéről szóló politikai nyilatkozatra vonatkozó javaslat.

Tisztelt Bizottság! A legutóbbi bizottsági ülésünkön merült föl ez a javaslat a bizottság részéről, és örülök neki, hogy a Külügyminisztérium együttműködésében sikerült ilyen rövid időn belül egy javaslatot letenni az asztalra.

A politikai nyilatkozatra vonatkozó javaslat tervezetét a bizottság tagjai megkapták, most is kiosztottam. A vitát megnyitom. Kérdezem képviselőtársaimat, hogy van-e valakinek kérdése vagy észrevétele ezzel a nyilatkozattervezettel kapcsolatban. Ki kíván hozzászólni? *(Jelzésre:)* Nacsa képviselő úr!

NACSA LÓRINC (KDNP): Tökéletes.

ELNÖK: Tökéletes. Köszönöm. *(Derültség.)* Amennyiben nincsen hozzászólás, képviselőtársaim, akkor föl is tenném szavazásra.

Határozathozatal

Ki támogatja, hogy ezt a politikai nyilatkozatot a Külügyi bizottság benyújtsa a parlament elé? *(Szavazás.)* Ki nem támogatja? *(Szavazás.)* Egy nem támogató szavazat. Ki tartózkodik? *(Senki sem jelentkezik.)* A bizottság 1 ellenszavazattal támogatja.

Tisztelt Bizottság! A javaslat tárgyalásának további szakaszaiban a bizottság képviselőjét örömmel vállalom a TAB-, illetve plenáris ülés szintjén. Van-e esetleg más javaslat? *(Senki sem jelentkezik.)* Amennyiben nincsen, akkor kérem, kézfelemeléssel jelezzék, ha egyetértenek azzal, hogy én képviseljem a bizottságot ebben a témában. *(Szavazás.)* Köszönöm szépen. Ez egyhangú. Le is zárom a 2. napirendi pontot.

Elnöki tájékoztató a V4-B3 országok parlamenti KÜB-elnökeinek leveléről a Három Tenger Kezdeményezés témájában az amerikai törvényhozás (Kongresszus) Képviselőháza és Szenátusa külügyi bizottsági elnökei és rangidős tagjai részére

A harmadik napirendi pont keretében pedig egy elnöki tájékoztatót szeretnék nyújtani arról, hogy volt a lengyel elnökség kezdeményezésére a V4-B3-as parlamenti KÜB-elnököknek egy egyeztetése, és ezen a lett bizottsági elnök vetette föl, hogy a Három Tenger Kezdeményezés témájában az amerikai törvényhozás Képviselőháza, Szenátusa, Külügyi bizottsága elnökeinek és rangidős vezetőinek részére juttassunk el egy levelet.

Ahogy látható, az aláírók nem teljesen V4+B3, noha hét ország van az aláírók között, de a szlovákok helyett a szlovének neve szerepel. A szlovákok ugyanis nem csatlakoztak a visegrádi, illetve a Három Tenger Együttműködés alapjához, egyelőre.

Mérlegelik, hogy csatlakoznak-e az alaphoz, de ha bármi kérdés van ezzel kapcsolatban, azt hiszem, hogy a levél magáért beszél. Igazán az amerikai elkötelezettséget szeretné a hét külügyi bizottsági elnök megerősíteni, hogy támogatják a Három Tenger Együttműködést, és hogy ez kifejeződik anyagi formában is.

Itt van egyébként egy 300 millió dolláros amerikai ígérvény, és ennek a megvalósítása gyakorlatilag az egész Három Tenger Kezdeményezés jövője szempontjából kulcsfontosságú.

Mi is csatlakoztunk egyébként ehhez az alaphoz. Egyelőre Magyarország húszmillió dollárral csatlakozott, de nyilvánvalóan akkor fog működni a Három Tenger elgondolt stratégiája, amennyiben az amerikai ígérvényből is gyakorlati befizetés lesz.

Van-e ezzel kapcsolatban kérdés? *(Jelzésre:)* Államtitkár úr!

Dr. Sztáray Péter András kiegészítése

DR. SZTÁRAY PÉTER ANDRÁS államtitkár (Külgazdasági és Külügyminisztérium): Köszönöm szépen. Kérdés is, de szeretném megerősíteni, hogy a KKM részéről is támogatjuk ezt a kezdeményezést, mert pontosan azt a hiányt, ami Közép-Európában 30 éve fennáll még a szovjet idők hagyatékaként, az, hogy nincsenek észak-déli szoros infrastrukturális összeköttetések, ezeken tudna segíteni a HTK, és bármilyen ezzel kapcsolatos pozitív támogató kezdeményezés részünkről is támogatandó. Köszönöm.

ELNÖK: OK. Köszönöm szépen, államtitkár úr.

Tisztelt Bizottság! Amennyiben nincs több kérdés ezzel kapcsolatban, akkor feladatunk nincs, de köszönöm, hogy tudomásul vették ezt a tájékoztatásomat a bizottság részéről.

Ez a levél egyelőre nem nyilvános. Tehát azt szeretném kérni a képviselőtársaimtól, hogy erről a levélről lehet beszélni, de kérem, hogy az aláírókkal, illetőleg ebben a formában senki ne adja át a sajtónak; ez a koordinációt ellátó lettek kérése, hogy kezeljük félnyilvánosan ezt a levelet. Beszélni ugyanakkor lehet róla, tehát arról, hogy van egy ilyen határozat, hogy ezt a célt tűzte ki maga elé a V4+B3, tehát ez a hét aláíró ország. Erről a hét aláíró országról is lehet egyébként nyilatkozni.

Egyebek

Az egyebek sorában, tisztelt bizottság, szeretném még föl hívni a figyelmet arra, hogy május 25-én egy rövid bizottsági ülést kell tartanunk 1 órakor, amelynek a tárgya a költségvetésjavaslat részletes vitája, és egy hosszabb bizottsági ülést, június 7-én, hétfőn 9 órakor. Egyelőre három nagykövetségi kinevezés előtti meghallgatása szerepel ennek a bizottsági ülésnek a napirendi pontján biztosan.

Tehát június 7-én, hétfőn 9 órakor. *(Mesterházy Attila: Kik lesznek a nagykövetek?)* Azt tudom, hogy Indonézia az egyik, Koppenhága a másik, de valószínűleg van harmadik is.

Az ülés berekesztése

Tisztelt Bizottság! Amennyiben nincs több kérdés, az ülést berekesztem. Szép napot kívánok, viszontlátásra!

(Az ülés befejezésének időpontja: 11 óra 41 perc)

Németh Zsolt
a bizottság elnöke

Jegyzőkönyvvezetők: Barna Beáta és Lajtai Szilvia